

Nr 18.

Av herrar **Larsson** i Östersund och **Nilsson** i Kristinehamn, *angående statens övertagande av större del av kostnaderna för hemvärnsmännens utrustning.*

Vid 1940 års lagtima riksdag beslöts att inrätta ett s. k. hemvärn, varvid förutsattes, att kronan i fråga om hemvärnsmännens utrustning endast skulle tillhandahålla en enkel uniform, bestående av överdragskläder och militär huvudbonad. Härjämte skulle kronan svara för beväpningen. Övrig erforderlig utrustning borde hemvärnsmannen själv anskaffa, och någon inlösningsskyldighet för kronan borde ej ifrågakomma.

Under den tid, som förflutit sedan detta beslut fattades, har ett omfattande arbete för att organisera hemvärdet utförts inom landet. Det har därvid visat sig, att folk ur alla samhällslager beredvilligt påtagit sig de personliga uppoffringar, som medlemskap i hemvärdet innebär. Emellertid har erfarenheten också givit vid handen, att det torde bliva nödvändigt för det allmänna att åtaga sig ytterligare kostnader för hemvärdets utrustning, därest icke obilliga krav skola ställas på hemvärnsmännen, vilka frivilligt ställt sig i försvarets tjänst. Särskilt för vinterutbildningen erforderlig utrustning, såsom skidor, pjäxor, ryggsäckar o. s. v., drager ju så stora anskaffningskostnader, att det knappast kan begäras, att sådana persedlar skola inköpas och bekostas av hemvärnsmän i blygsamma ekonomiska omständigheter. Detsamma gäller om sådana artiklar som kartor, kompasser och kikare, vilka speciellt äro erforderliga för utbildningen. Dessa utgifter innebära för många så stora ekonomiska uppoffringar, att hemvärdets allsidiga rekrytering kan äventyras. Hemvärdets styrka som hembygdsförsvar ligger nämligen icke minst däri, att alla befolkningslager äro representerade i detsamma.

Mångenstädes ha framställningar redan gjorts om kommunala anslag för att täcka hemvärnsmännens utrustningskostnader. Åtskilliga kommuner torde också redan ha beviljat medel åt ortens hemvärnsförband. Emellertid har också på andra håll en förklarlig tveksamhet om huruvida laglig rätt överhuvud taget föreligger för kommunerna att bevilja medel till detta ändamål yppat sig. Helt visst ha många tveksamma kommunalmän därvid gjort jämförelser mellan hemvärdet och luftvärdet och funnit, att de båda organisationerna ha likartade uppgifter av militär natur. Beträffande det sistnämnda har dock som bekant riksdagen så sent som 1940 avslagit en framställning om lagändring i syfte att medgiva kommunerna rätt att anslå medel till luftvärnsändamål. Anslag härtill vore sålunda ej att hänföra till sådana gemensamma angelägenheter, varmed kommun ägde taga befattning.

Även undertecknade anse för sin del, att hemvärnets bör betraktas som en statlig försvarsorganisation. Visserligen utnyttjas frivillig försvarsvilja i hemvärnets, men att organisera och utrusta detsamma borde uteslutande tillkomma staten. Därjämte skulle också likformighet beträffande den viktigare utrustningen och större jämställdhet i förmåner olika hemvärnsförband emellan främjas i högre grad. Skulle utrustningen däremot delvis vara beroende av kommunala anslag, kunde detta nämligen tänkas leda till, att vissa hemvärnsförband erhöles rikligare medel under det att andra finge nöja sig med små eller kanske inga. Härtill kommer att — såsom riksdagen befarade vid behandlingen av frågan om rätt för kommun att bevilja anslag till luftvärn — kommunala strider kunna uppstå omkring hemvärnets anslagsfrågor, vilket ju ingalunda kan anses önskvärt.

Om man alltså icke önskar, att hemvärnets blir beroende av kommunerna för att erhålla behöfelig utrustning och om man samtidigt medger det orimliga uti, att hemvärnsmannen orsakas direkta kostnader för sin frivilligt åtagna värtjänst, återstår endast att påkalla statsmakternas medverkan för att lösa spörsmålet. Detta torde kunna ske på flera sätt. Antingen kan kronan nämligen åtaga sig anskaffningskostnaderna åtminstone för alla dyrare utrustningspersedlar åt hemvärnets eller också kunna direkta medel ställas till exempelvis hemvärnskretsbefälhavarnas förfogande för att bekosta nödiga persedlar åt sådana hemvärnsmän, som befinna sig i blygsamma ekonomiska omständigheter.

Då undertecknade dock äro tveksamma om efter vilka linjer frågan lämpligen bör lösas och då möjligen även andra än de av motionärerna angivna böra komma under omprövning, anse vi oss icke kunna framställa något positivt förslag utan nöja oss med att hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning om huruvida icke kronan i större utsträckning än hittills bör ikläda sig kostnaderna för hemvärnsmännens utrustning.

Stockholm den 15 januari 1941.

Nils A. Larsson

i Östersund.

Gustaf Nilsson

i Kristinehamn.